

UNIVERZITA KARLOVA

Husitská teologická fakulta

**Subkultury české mládeže
se zaměřením na městskou subkulturu hip hop**

**Subcultures of czech youth
focusing on urban subculture hip hop**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Dvorná Marie

Autor:

Barnová Daniela, DiS

Praha 2017

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Marii Dvorné za pomoc a odborné vedení při zpracování této bakalářské práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Subkultury české mládeže se zaměřením na městskou subkultur hip hop“ vypracovala samostatně s použitím níže uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 8. 5. 2017

Barnová Daniela, DiS

Anotace

Bakalářská práce se zabývá městskou subkulturou mládeže, hip hop. V teoretické části se zaměřuje na vysvětlení pojmů subkultura, hip hop, snaží se přiblížit vývoj hip hopu v zahraničí i v České republice a seznamuje se všemi elementy o které se hip hopová subkultura opírá. Praktická část obsahuje dotazník a jeho vyhodnocení, které se zaměřuje na vnímání hip hopové subkultury u dvou věkových kategorií s desetiletým věkovým rozdílem a jejich srovnání.

Annotation

Bachelor work deals with the urban subculture of young people, hip hop. The theoretical part focuses on explaining the terms subculture and hip hop. It is trying to get a closer look at the development of hip hop in Czech republic and abroad and it introduces all the elements which is the hip hop culture based on. The practical part contains the questionnaire and its evaluation, which focuses on the perception of hip hop's subculture in two different age categories with a ten year difference and their comparison.

Klíčová slova

Subkultura, hip hop, graffiti, breakdance, DJ, MC, rap.

Keywords

Subculture, hip hop, graffiti, breakdance, DJ, MC, rap.

Obsah

Úvod	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1. Subkultura	10
1.1 Pojem subkultura	10
1.2 Pojem mládež	11
1.3 Pojem subkultura mládeže	12
1.4 Pojem městská subkultura	13
1.5 Pojem postsubkultura	14
2. Hip hop	15
2.1 Pojem hip hop, vznik hip hopové subkultury	15
2.2 Vznik hip hopové subkultury v České republice	16
2.3 Elementy hip hopové subkultury	18
2.3.1 Graffiti	18
2.3.2 Breakdance	19
2.3.3 DJing	20
2.3.4 MCing – Rap	21
2.4 Životní styl hip hopové subkutury	25
2.4.1 Vztah k návykovým látkám	26
PRAKTICKÁ ČÁST	27
3. Výzkum	27
3.1 Cíl výzkumu	27
3.2 Nástroj výzkumu	27
3.3 Respondenti	27
3.3.1 Respondenti 15 let	28

3.3.2 Respondenti 25 let	28
3.4 Provedení výzkumu	28
3.5 Vzor dotazníku.....	29
4. Vyhodnocení Dotazníku	31
4.1 Otázka č. 1	31
4.1.1 Respondenti 15 let	31
4.1.2 Respondenti 25 let	32
4.1.3 Srovnání výsledků.....	32
4.2 Otázka č. 2	33
4.2.1 Hypotéza	33
4.2.2 Respondenti 15 let	33
4.2.3 Respondenti 25 let	34
4.2.4 Srovnání výsledků.....	34
4.3 Otázka č. 3	35
4.3.1 Hypotézy.....	35
4.3.2 Respondenti 15 let	35
4.3.3 Respondenti 25 let	36
4.3.4 Srovnání výsledků.....	36
4.4 Otázka č. 4	39
4.4.1 Hypotézy	39
4.4.2 Respondenti 15 let	39
4.4.3 Respondenti 25 let	40
4.4.4 Srovnání výsledků.....	41
4.5 Otázka č. 5	42
4.5.1 Hypotézy.....	42

4.5.2 Respondenti 15 let	42
4.5.3 Respondenti 25 let	43
4.5.4 Srovnání výsledků.....	44
4.6 Otázka č. 6	45
4.6.1 Hypotézy	45
4.6.2 Respondenti 15 let	45
4.6.3 Respondenti 25 let	46
4.6.4 Srovnání výsledků.....	46
4.7 Otázka č. 7	47
4.7.1 Hypotézy	47
4.7.2 Respondenti 15 let	47
4.7.3 Respondenti 25 let	48
4.7.4 Srovnání výsledků.....	49
4.8 Otázka č. 8	50
4.8.1 Hypotézy	50
4.8.2 Respondenti 15 let	50
4.8.3 Respondenti 25 let	52
4.8.4 Srovnání výsledků.....	53
Závěr	54
Zdroje.....	56
Seznam tabulek	58
Seznam grafů	59

Úvod

Bakalářská práce se zabývá tématem subkultur, městských subkultur a subkultur mládeže, se zaměřením na subkulturu hip hop.

„V České republice stály subkultury doposud spíše na okraji vědeckého zájmu, a i když zde byly představeny základní teoretické směry o subkulturách bádání o subkulturách ve světě a předestřen historický vývoj vybraných subkultur, sociologický výzkum subkultur tu, vyjma několika studentských prací, nebyl tématem publikací.“¹ Což bylo zároveň z důvodu nedostatku odborné literatury stěžejní, avšak také velmi lákavé pro mé rozhodnutí se do tohoto tématu pustit a zaměřit se na něco, co mě zajímá a nemám možnost si informace zjistit, jelikož na toto téma není dostatek informací a výzkumů.

Rozhodla jsem se tedy zaměřit na subkulturu hip hop, kterou již přes deset let sama sleduji a vnímám transformace i na vlastní kůži. Právě z tohoto důvodu jsem si stanovila cíl práce zjistit a zmapovat vnímání této subkultury u dvou věkových kategorií s desetiletým věkovým rozdílem a jejich vnímání se pokusila porovnat.

Bakalářská práce se tradičně skládá ze dvou částí a to z teoretické části a z praktické části. Část teoretická se zaměřuje na veškeré pojmy související s daným tématem, čili pojmy jako například subkultura, subkultura mládeže, městská subkultura. Dále přibližuje čtenáři stejně důležitý pojem hip hop, jeho význam, ale také vývoj jak v zahraničí, tak v České republice. Pro úplné pochopení také samozřejmě obsahuje vysvětlení všem elementů hip hopu o které se tato subkultura opírá, jako je graffiti, tanec breakdance nebo DJing a MCing neboli rap.

¹ KOLÁŘOVÁ, Marta a Anna ORAVCOVÁ. *Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Knižnice Sociologické aktuality, sv. 24. ISBN 978-80-7330-194-1. S. 13.

Praktická část obsahuje výzkum ve formě dotazníkového šetření zadávaného právě dvěma věkovým kategoriím s desetiletým věkovým rozdílem, a to patnáct a dvacet pět let. Dotazník zkoumá, jak vnímá pražská mládež subkulturu hip hop. Každá otázka obsahuje vyčíslené výsledky u každé věkové skupiny, s přehlednou tabulkou a grafem s komentářem k výsledku. Závěrem každé otázky vždy můžeme naleznout srovnání odpovědí obou věkových kategorií.

V závěru jsou výsledky všech výzkumných otázek a shrnutí celé bakalářské práce.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Subkultura

1.1 Pojem subkultura

Slovník sociální práce od Matouška definuje subkulturu jako soubor specifických norem, hodnot, vzorců chování, které určují životní styl určité skupiny. Tento styl je však zřetelně odlišný od stylu života většinové společnosti.²

Internetový časopis YMCA vymezuje subkultury jako menší, více méně přesně vymezené skupiny, které jsou součástí vyššího celku a o kultury, ve které člen subkultury žije. Subkultura vykazuje tytéž složky jako kultura, například materiální, duchovní, nebo normativní. Avšak zároveň se v některých elementech musí od kultury odlišovat. Subkultura musí být relativně stálá v čase a není vázána na žádné místo, může být rozšířena po celém světě se stále stejnými znaky.³ Tedy kultura v kultuře, která z většinové společnosti vychází, ale snaží se od ní záměrně odlišit.

Avšak jak poznamenává Jakub Smolík, uvést přesnou definici subkultury je z hlediska množství definic a přístupů ke studiu subkultur nemožné. Předpona „sub“ naznačuje odlišnost od dominantní nebo mainstreamové společnosti, ale podle některých autorů může znamenat i nižší společenské postavení a proto pojem subkultura odmítají používat a nahrazují ho termínem okrajová kultura. Přesto však většina sociologů používá právě pojem subkultura, který se stal obecně přijímaným a je jedním ze základních sociologických pojmů.⁴

Dalším termínem vystihujícím subkultury může být termín kmeny, který používá výrazná hip hopová osobnost a to Vladimír 518, který také pot tímto názvem vydal již tři knihy Kmeny, Kmeny O, Kmeny 90 a cyklus dokumentárních filmů Kmeny.

² MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073673680. S. 217.

³ ERDINGER, Michael. *Protein*: Nejen internetový časopis YMCA v ČR [online]. 2001 [cit. 2017-01-15]. Dostupný z: <http://www.ymca.cz/protein/view.php?cislocclanku=2006011515>

⁴ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7. S. 30-31.

1.2 Pojem mládež

„Mládí představuje období velice složité a pro jedince náročné. Již jenom sám fakt, že hranice fyziologické dospělosti se pro většinu populace v posledních desetiletích posunuje směrem dolů (vývojová akcelerace představuje 1-2 roky), a naopak mez sociální dospělosti směrem nahoru (její hranice se blíží ke třiceti letům věku, takže nastává až sociální retardace), způsobuje disharmonii, kterou lze pokládat za jeden z kořenů mnoha problémů s mládeží. Mládí je období plným rozporů, obdobím, do něhož je soustředěna generační zlom. Na jedné straně člověk opouští hodnoty dětství, vrůstá do dospělosti, ale současně ještě projevuje oporu k některým znakům dospělosti (za něž považuje například sklon ke kompromisům a diplomatičnost).

Na rozdíl od dětí vytváří mládež v rámci společnosti relativně samostatný celek. Buduje si svou subkulturu (móda, pravidla komunikace, tanec, hudba, literatura, atd.), vlastní instituce, hnutí. V Historii společnosti vždy představovala a představuje progresivní element, potenciál pro její další vývoj. Na rozdíl od dětí jde také o skupinu vnitřně diferencovanou (studenti, učňové, pracující, nezaměstnaní, atd.), což znamená, že diferencovaná je i socializace. Člověk završuje profesionální přípravu, odpoutává se od rodiny, vstupuje do zaměstnání a adaptuje se v něm. Postupně navazuje různé nové vztahy, zakládá rodinu a samostatně se prosazuje v životě společnosti.“⁵

Smolík vychází ze sociálně psychologického vnímání mládeže, a tak však s obezřetností, spojuje mládež s kategoriemi pubescence, což je dospívání a adolescence, což je mládí. Kdy pubescence se obvykle ohraničuje časovým intervalem 11-15 let a adolescence 15-20 (22) let.⁶

⁵ KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0643-9. S. 62-63.

⁶ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7. S. 20.

1.3 Pojem subkultura mládeže

Již v předchozí kapitole bylo řečeno, že subkultury nejsou omezeny na nějaké určité místo, což znamená, že členové subkultury se nemusejí vůbec znát a mohou být rozmístěni po celém světě, toto je liší například od vrstevnických skupin, ale ve spoustě věcí jsou si podobné.

„Vrstevnické skupiny představují přirozenou formu života dětí a mládeže. Jsou to skupiny, které charakterizuje věková, ale také názorová blízkost, z níž vyplývá souhlasné jednání“⁷

„Vrstevnická skupina slouží jako opora v procesu vytváření individuální identity. Dospívající se může uspokojivě definovat příslušností ke skupině.“⁸

Toto vše mají vrstevnické skupiny společné se subkulturami mládeže.

Dle Smolíka je subkultura mládeže takový typ subkultur, který je vázaný na specifické způsoby chování mládeže, na její sklon k určitým hodnotovým preferencím akceptování nebo zavrhování určitých norem a také životní styl, který odráží životní podmínky života.⁹

„Termín Subkultura mládeže se objevil v sociologické literatuře v padesátých letech 20. století ovlivněné T. Parsonsem. Označoval způsob života sdílený mladými lidmi, který je odlišný a v lecčems protikladný ke způsobu života dospělé společnosti.“¹⁰

⁷ KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0643-9. S. 88.

⁸ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8. S. 371.

⁹ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7. S. 35

¹⁰ MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073673680. S. 217.

„Subkultura mládeže je identifikována hudebním stylem, způsobem úpravy zevnějšku, slovníkem, preferencí určitých prostředí (klubů, restaurací, hřišť, heren), filmů, časopisů apod. Trend v subkulturách mládeže jsou dnes využívány hudebním, oděvním a zábavním průmyslem, v tomto ohledu jsou tyto subkultury součástí konzumní společnosti, i když chtějí být opozicí k ní. V posledních dekádách 20. století se staly globálním fenoménem.“¹¹

Mezi známější subkultury patří například graffiti, trash metal, goths, hackeři, hipsteři, tattoo, skinheads, motorkáři, rap, hooligans, punk.¹²

1.4 Pojem městská subkultura

Městská subkultura je taková, která má například od subkultury mládeže delší trvání, čili tak nezávisí na určité popularitě nebo změně módy ve společnosti. Také můžeme používat termín městské kmeny, stejně jako Vladimír 518 ve svých knihách a dokumentech.¹³

Čili v tomto případě můžeme hovořit právě o subkultuře hip hop, která existuje, ať už je populární nebo není.

¹¹ MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073673680. tamtéž, s. S. 217.

¹² 518, Vladimír a Karel VESELÝ. *Kmeny: [současné městské subkultury]*. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2011. ISBN 978-80-903973-2-3.

¹³ Subkultura. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-[cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Subkultura>

1.5 Pojem postsubkultura

Pokud se bavíme o subkulturách v dnešní době, musíme zmínit hlavně post-subkulturní teorii, která v podstatě ukazuje, že subkultury již v této době neexistují tak, jak je známe.

„V dnešní době se můžeme setkat s pojmem post-subkultura, který označuje trend, kdy si mladí lidé vybírají dílčí části různých subkultur a dochází tak ke splynutí jednotlivých subkultur. Hranice mezi jednotlivými subkulturami postupně mizí a tím se stávají prostupnějšími. Současný stav zabraňuje subkulturám jasnému vymezení vůči dominantní kultuře. Základem dnešního studia je post-subkulturní teorie.“¹⁴

Existují jedinci, kteří by mohli do některé subkultury zapadat, ale například se nechtějí kategorizovat, nebo jedinci, kteří se mohou cítit být členy více subkultur. Mohou poslouchat hudbu charakteristickou pro určitou skupinu, ale oblékat se dle jiné subkultury a zároveň sdílet názory jiných subkultur.

14 Subkultura. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-[cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Subkultura>

2. Hip hop

2.1 Pojem hip hop, vznik hip hopové subkultury

„Slovem hip hop (vyslov. [hip-hap]) se označuje městská hudební subkultura, která vznikala během 60. a hlavně na konci 70. a začátku 80. let v černošských ghettech v USA jako spojení jamajských a amerických vlivů. V 90. letech se stala široce populární.

Čtvrť, která hip hopu dala jméno, je Bronx. Na počátku 70. let procházel Bronx finanční krizí, kvůli které se většina obyvatel ze čtvrti odstěhovala. V rozpadlých a opuštěných blocích zůstali pouze ti nejchudší lidé na okraji společnosti. Především to byli afroameričané a Portorikánci. Ulice Bronxu se tak staly semeništěm gangů, prostituce a násilí. V důsledku migrace obyvatel z Karibiku začaly ve stejné době do afroamerických čtvrtí New Yorku pronikat jamajské hudební trendy. Zejména to byla subkultura DJ-ských sound systémů. Jamajský způsob hraní spočívá v tom, že do sebe DJ porůznu skladby na gramodeskách míchá, experimentuje s přehráváním, pobízí posluchače k tanečním pohybům či k opakování hesel. Jedním z takových Djů byl i DJ Kool Herc, který se se svou rodinou přistěhoval právě do Bronxu. Zde 11. srpna 1973 předvedl tamnímu publiku svůj osobitý způsob DJ-ingu a způsobil tím nekontrolovatelnou vlnu nadšení, která způsobila vznik hip hopu.

Pouliční párty, breakdance a grafitti nabídly mladým lidem uvolnění, ale hlavně alternativu k sebedestruktivnímu násilí. Gangy si během 70. let nakonec uvědomily, že násilí a brutalita nikam nevedou a že se kvůli nim Bronx řítí do záhuby. Iniciativa změnit se přišla od Kevina Donovana, později známého jako Afrika Bambaataa, který byl členem gangu Black Spades. Po inspirativní cestě do Afriky založil v druhé polovině 70. let mírovou organizaci Universal Zulu Nation, která dala gangsterům nový směr. Deejaying, emceeing, b-boying a grafitti spojil do jedné velké pomyslné rodiny, kterou nazval hip hop. Afrika Bambaataa tak usiloval o to, aby se obyvatelé Bronxu sjednotili, a našli ve svém životě nějakou motivaci k ukončení chudoby a rozkladu. Proto také stanovil čtyři základní hiphopová hesla: „Peace – Love – Unity – Having fun“.“¹⁵

¹⁵ Hip hop. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hip_hop

2.2 Vznik hip hopové subkultury v České republice

Hip hop do Česka pronikl hlavně po stránce výtvarné, když začali mladí lidé po revoluci jezdit do Berlína, který byl jedním z nejpomalovanějších měst na světě, kde spatřili fenomén graffiti. Prvním, kdo u nás začal dělat hip hopovou hudbu, byl Lesík Hajdovský s kapelou Manželé, kteří v roce 1984 vydali album Kamufláž, na němž asi nejznámější skladba nese název Jižák, který pak v roce 1994 znovu narepovala pražská skupina PSH. PSH, neboli Peneři strýčka homeboye dnes patří mezi průkopníky hip-hopu v Česku a to konkrétně rapper Orion. Mediálně známější se však v počátcích stala skupina Chaozz, která se se svými tracky (rapové písničky), jako například Policijééé, Svišti na golfovém hřišti a Vodopády, dostala až na přední místa v komerčních hitparádách. První nekomerční hip hopovou deskou je v roce 2001 Repertoár od PSH v sestavě Orion, Vladimír 518 a DJ Richard, kterého později vystřídal DJ Mike Trafic. Další interpreti byli například Indy a Dj Wich. Velký význam pro další rozvoj hip hopu u nás měl třídní festival věnovaný čistě tomuto hudebnímu žánru, jehož první ročník se konal v roce 2002 v Pardubicích, s názvem Hip hop kemp, konaný dodnes. Na něm mohou návštěvníci zhlédnout kromě širokého zastoupení domácích MC's a DJ's, také zahraniční kapely. Festival kromě hudby nabízí lidem i ostatní aspekty tohoto stylu, které bezpochyby k hip hopové kultuře patří, jako je například graffiti, breakdance a beatbox. Akce si získala časem evropský věhlas a dnes patří k největším hip hopovým akcím v Evropě.¹⁶

Za první hip hopovou skladbu je dnes považován legendární „Jižák“ od skupiny Manželé, který vznikl v roce 1984. Lesík Hajdovský, který v té době bydlel na Jižním městě, si pořídil anténu, aby mohl chytat vlny rádií ze západního Německa. Právě tam uslyšel legendární skladbu „New York, New York“ od skupiny Grand Master Flash and Furious 5.¹⁷

¹⁶ Hip hop v Česku. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_v_%C4%8Cesku

¹⁷ KOLÁŘOVÁ, Marta a Anna ORAVCOVÁ. *Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Knižnice Sociologické aktuality, sv. 24. ISBN 978-80-7330-194-1. S. 130.

„V devadesátých letech byla muzika trochu jako dopisy. Nikdy jste netušili, kdy a jak k vašim uším dorazí nějaká deska nebo singl. Museli jste znát ty správný lidi nebo mít štěstí při ladění rádia či televize. Zapomeňte na internet, kde je všechno okamžitě dostupné, setkat se s tou správnou hudbou se tehdy rovnalo zázraku. O to magičtější to ale pak bylo. Věc se zjevila, vstoupila do vašeho života a od té chvíle bylo všechno jinak. Několikrát přehrané kazety, televizní hitparády se spoustou neskutečných hovadin, rozhlasové stanice nečekaně se zjevující v éteru, šuškania. Bylo potřeba být na správném místě ve správný čas, v malém okresním městě o to víc než v Praze.“¹⁸

¹⁸ 518, Vladimír. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. V Praze: BiggBoss, 2016. ISBN 978-80-906019-9-4. S. 481.

2.3 Elementy hip hopové subkultury

2.3.1 Graffiti

Termínem graffiti byly původně označovány nápisy, nebo malby vyškrabávané do zdí, někteří autoři ke graffiti dokonce přiřazují i pravěké nástěnné malby. V současné době se však pojem graffiti používá při označení jakéhokoli užití spreje, nebo jiné aplikace barvy, ve veřejném prostoru. Většinou o graffiti hovoříme v souvislosti se specifickými výtvary lidí, kteří se označují za writery, nebo sprejery. Tento fenomén začal v New Yorku na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 20. století. Mládež se prezentuje graffiti z různých důvodů, někdo se snaží získat slávu, jiný vyjadřují své pocity, někdo se chce pouze projevit jako rebel. Graffiti se však často snaží šokovat a provokovat, vyjadřuje hlubší názorové myšlenky, upozorňuje na společenské, politické nebo ekonomické problémy současné doby. Vzkaz či vzpomínka je však silnější právě při ilegální tvorbě, úzce souvisí s prestiží ve skupině, velkou roli hraje reálné nebezpečí a v podstatě vnucení svého výtvoru ostatním.¹⁹

„Sila celé graffiti scény je v devadesátých letech tak mohutná, že dokáže ovlivňovat tempo i v rámci celé tehdejší hip hop komunity. Writeři s propojují s breakdancery, mnoho DJs i většina z rapperů jsou jednou nohou v hudbě a druhou v graffiti writingu. Dává se dohromady skutečně velký kulturní urban movement, který v tu samou chvíli aktuálně prožívá i většina městských aglomerací vyspělého světa.“²⁰

¹⁹ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7. S. 191-193.

²⁰ 518, Vladimír. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. V Praze: BiggBoss, 2016. ISBN 978-80-906019-9-4. S. 481.

2.3.2 Breakdance

„Breakdance, také známý jako breaking nebo b-boying, je bezkontaktní, akrobatický druh tance street dance. Tanečník se nazývá b-boy, tanečnice b-girl. Breakdance je jednou z devíti základních částí kultury hip hopu (další jsou rap, DJing, graffiti, MCing, beatbox, móda a vzdělávání). Vyvinul se mezi afro-americkou mládeží v Jižním Bronxu v New Yorku a v Los Angeles na začátku 70. let. Breakdance je populární hlavně u mládeže.

V breakdance se pořádají soutěže (souboje, „battly“), od lokální úrovně po tzv. Battle of the Year (Souboj roku; BOTY). Soutěží buď jednotlivci nebo skupiny (crew) o více členech. Battle se dělí na většinou 3-4 kola (rounds), po které má každý b-boy svůj vstup. Každé kolo trvá maximálně několik osmiček (přibližně minuta - dvě), po které se tanečník snaží zaujmout svým stylem a předvést ty nejlepší a nejoriginálnější prvky z každé skupiny, spojené do uceleného celku. Breakdance doprovází neoddělitelná hip-hopová hudba a funky hudba, která je často vhodně mixovaná tak, že se během battle vystřídá několik motivů, na které mohou tanečníci reagovat a přizpůsobit podle nich taneční styl. Soutěžící se navzájem nedostávají do přímého kontaktu (po skončení performance jednoho následuje kreační dalšího a tanečník, který není na řadě, zůstává na kraji taneční plochy), avšak samotný taneční styl každého z nich občas vykazuje provokující gesta směrem k oponentovi.“²¹

Breakdance je charakteristický hlavně akrobatickými prvky, které doplňují jinak uvolněný tanec na hip hopovou hudbu. Velmi často se tanečníci například točí a hlavě, na shrbených zádech, nebo se staví na ruce.

²¹ Breakdance. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-[cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Breakdance>

2.3.3 DJing

Discjockey, diskžokej, zkráceně DJ je osoba, která se věnuje DJingu, čili činnosti kdy se vytváří hudba nebo hudební podkres pomocí gramofonových desek, které různě míchá na více mixážních pultech.

„Je to základní prostředek k vytváření hip hopové hudby, jehož součástí bývá dnes obvykle kromě vlastní diskžokejské práce s gramofonovými deskami (cutting, scratching, punch phasing, atd.) i obsluha sampleru a mixu”²²

Mezi české Dje patří určitě nejznámější DJ Wich, dále například DJ MikeTrafic, Dj Emeres, DJ Freezer, nebo DJ KennyRoough.

„DJ Wich je jedním z nejslavnějších a nejúspěšnějších DJů česko-slovenské hip-hopové scény. DJingu se začal věnovat v roce 1998. Tomu všemu však předcházelo seznámení s Indym a LA4, kdy spolu v roce 1993 začínali všichni na pražské graffiti scéně. V roce 1998 vzniká skupina Indy a Wich, kde Indy působí jako rapper a Wich jako producent. Často spolupracují s rapperem LA4 (také jako Lavor, Lafor nebo Gizmo), který se objevuje i na jejich vystoupeních a je třetím členem Indy & Wich.

DJ Wich získal i řadu ocenění:

2001 – Cena Anděl – DJ roku

2002 – Dance Music Awards – My3 – Nejlepší album roku

2004 – Hudební ceny Óčka – Time Is Now – Nejlepší Hip Hop/R’N’B album roku

2004, 2005, 2006, 2007, 2008 – Žebřík Music Awards – DJ roku

2013 – Youtube Awards – kanál s nejvíce odběrateli v kategorii hudba.”²³

²² WEISS, Tomáš, ed. *Beaty, bigbeatty, breakbeaty*. Praha: Mat’a, 1998. Nové trendy. ISBN 80-86013-41-3. S. 88.

²³ *DJ Wich: Biografie* [online]. [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <http://www.djwich.com/biografie/>

2.3.4 MCing – Rap

Rap bývá často zaměňován se slovem hip hop, někteří vnímají tyto dva pojmy jako totožné a oba pojmy přisuzují právě hip hopové hudbě, kdy na beat, neboli podkres od DJe mluveným slovem „rapuje“ MC, neboli rapper. Kdežto pojem hip hop by měl sloužit spíše jako zastřešující pojem pro celou subkulturu, v níž je rap pouze jedním z elementů, ačkoliv velmi důležitým.

Rap, rapping, MCing, rýmování, spitting anebo česky také rapování jsou rytmicky mluvené rýmy, hra se slovy a poezie. Rap je základním elementem hip hopové subkultury. Rapování může být doprovázeno beatem, beatboxem nebo bez hudebního doprovodu. Rap by se dal zařadit pod mluvení, prózu, poezii a v poslední řadě i pod písni. Velice staré slovo rap vyjadřuje použití rychlé mluvy, původně rap znamenalo "to hit" což znamená uhit. ²⁴

Rapování neboli MCing - „emceeing“, člověku, který se touto činností zabíral, se říkalo MC neboli „Master Of Ceremonies“. Pod tento verbální projev se pouští hudební podklad, který zajišťuje buď beatboxer anebo ve valné většině DJ.²⁵

Mezi nejznámější české rappery patří Vladimír 518 a Orion z uskupení PSH, Hugo Toxxx a James Cole vystupující dříve jako Super Crooo, dále například Indy z uskupení Indy a Wich, mezi mladší rappery patří Ektor, Marpo, Smack, nebo Paulie Garand.

²⁴ Rap. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Rap>

²⁵ HRABALÍK, Petr. *Rap a hip hopová kultura* [online]. [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/138-rap-a-hip-hopova-kultura/>

Ukázky z českých rapových textů

PSH – Hlasuju proti

„Dobře víš, že vždycky mezi zlem a dobrem volíš,
hlasuješ pro i proti za co komu proč a zač,
je to jako nikdy nekončící fotbalovej match.
Tak buď bdělej, pozor dej, když už jsi ten hráč.
Zvol si správnou trasu, pro mě za mě pivní basu,
hlavně nenásleduj slepou masu,
nevěř kecům o boji za čistou rasu
a zkus proti toku času
uvěřit síle svýho hlasu.
Hlasuju proti násilí na slunným dnu.
Hlasuju proti proti růžovejm snům.
Hlasuju proti zas*anejm náckům.
Hlasuju pro mír a lásku, mír a lásku!“ (PSH, album Repertoár, 2001)

Ektor – Jednou to budem mít

„Možná nejsme ty, kterým to bylo souzený,
možná nejsme ty, který to měli pod nosem,
možná jsme dneska nuly, ale zejtra bude líp,
možná to nemáme, ale jednou to budem mít,
baráky, v kterejch žijem sen, jednou to budem mít,
v garáži káry, který chcem, jednou to budem mít.“ (Ektor, album Tetris, 2012)

Paulie Garand – La Familia

Rodina je základ, ale ne států,
ale toho aby sis vzal příklad.
Měl jsem to štěstí a nemusel tápat,
teprv ale až teď to začínám chápat.
Žádný chapadla, ale lásky náklad,
sorry nejsem cynik, ale tady se dává prostor
pro ty co mě dali na trať,
abych nevykoležil, ale uvezl náklad
a taky svobodu, za to je miluju.
Nepostavili mříži, i když byly potíže.
Harant, hajzl co testoval svět.
Pády a zvedání se z bahna zpět
na světlo, před oči co mi dali život,
ale chápali mě, i když jsem byl na dělo.
Ukázali kam, ale nechali jít dál
samotnýho hledat tu velkou neznámou.
Táta a máti, vztah od patnácti,
trochu naivní ve světě nenávisti,
ale držej, já nikdy nebudu tak velkej,
abych dospěl do takovýho souznění dvou těl.
Jsem malej princ, ale taky i bídák,
co se točí jako mince, neví kde lítá.“ (Paulie Garand, album Molo, 2014)

Smack – Strach

„Buď v klidu, sedni si, dej si pivo, pust' televizi.

Heleno představ si co tam včera večer říkali

televizní noviny co bysme dělali, kdyby nebyly.

A nikdo nezná líp pravdu než politici,

jde jim o tvý dobro, jde jim o lidi.

Jsou tak nesobecký, je to dojemný,

vrátí se vám všem stokrát, že jste je volili.

Znám lidi, který zažili válku,

znám lidi co zdrhli z Balkánu,

pak znám lidi, který neví nic,

maj kecy v obejváku, strach na Václaváku.

Televize, ta geniální krabice,

lidi nejsou ovce ani opice,

jen denně řešej, co řekla ve zprávách slepice

místo aby řešili, že jim to gumuje palice.“ (Smack, album Sick, 2015)

2.4 Životní styl hip hopové subkutury

Jandourek v sociologickém slovníku uvádí, že „*pojem životní styl označuje komplex psaných a nepsaných norem a identifikačních vzorců, souhrn životních podmínek, na které lidé berou ohled ve vzájemných vztazích a chování. Jeho podoba je ovlivněna životním cyklem, společenskými rolemi, tradicí apod. Výrazný životní styl může přejít v subkulturu*“²⁶

Životní styl hip hopové subkutury jistě posunem doby mění, dnešní doba již není tak vyhraněná, jak již bylo řečeno v kapitole o postsubkulturní době. Proto se zaměřuji spíše na dobu kolem vzniku hip hopu.

Životním stylem hip hopové subkutury se rozumí hlavně uvolněná nálada členů. Která může nebo nemusí být podpořena omamnými látkami, v této subkultuře pravděpodobně marihuanou. Dále život, v kterém se prolínají všechny elementy hip hopu, čili trávení volného času například posloucháním rapu, ať už doma, nebo na koncertech. Breakdance, který může člen subkutury tančit aktivně nebo jen pasivně pozorovat různá vystoupení. Graffiti, buď aktivní malování, nebo alespoň fascinace a obdiv k němu. K tomuto všemu se dále řadí určité specifika v oblékání, jako jsou volné kalhoty a trička, tenisky a baseballové čepice s rovným kšiletem.

Co se týče hip hopu a násilí, tak tato subkultura a její členové vždy vystupovali proti násilí, hlavně proti rasismu.

²⁶ JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, c2001. ISBN 8071785350. S. 243.

2.4.1 Vztah k návykovým látkám

K hip hopové subkultuře se nejvíce váže alkohol, tabák nebo marihuana, nejde však o to, že by každý člen subkultury musel tyto látky požívat, často s jedná pouze o zažité stereotypy, avšak je pravdou, že tyto látky se v této subkultuře objevují velmi často. Otázkou však může být, zdali je to problémem dané subkultury anebo se jedná o problém mládeže jako celku bez ohledu na subkulturu, kam patří.

Ukázka textu souvisejícího s tímto tématem:

4D feat. Hugo Toxxx, Ektor, Orion

„Vidíš jenom nevinnej ksicht, zelenej dým, neříkej nic,
sedni na klín, spláchni ty depky, užívej beat,
potáhni kilový, pak bude líp,
pochcanej vztah, výměna plín,
frajer to pálí za celej tým,
ale hulení nemůže za to, že tvůj starej se chová, jak Mr. Bean,
vod mala mi říkali, že dopadnu, jak troska a
nedokážu ani p*ču, jestli budu hulit,
přesně ty, který mi to říkali, nedokázali nic a
do jednoho jsou to bezcenný nuly,
jako malej parchant jsem neviděl, stagnoval, zeptal se brk, ty mi ukázali kudy,
pane bože, děkuju za všechny ty modely,
co projely mou palicí, a že jich byly tuny.“ (Orion, album Děj se vůle zboží, 2015)

PRAKTICKÁ ČÁST

3. Výzkum

3.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu, v této bakalářské práci zaměřující se na hip hopovou subkulturu, je porovnat vnímání hip hopové subkultury mezi dvěma skupinami mladých lidí s desetiletým věkovým rozdílem.

3.2 Nástroj výzkumu

Nástrojem výzkumu byla zvolena kvantitativní metoda, a to dotazník, vzhledem k cílům práce a dat, která s chystám zjistit. Dotazník obsahuje osm otázek, z toho většinu uzavřených otázek, ale také jednu otevřenou a jednu s nabídkou doplňujících informací.

3.3 Respondenti

Pro srovnání dvou skupin jsem vybrala dvě věkové kategorie, a to patnáctiletých a dvaceti pětiletých, abych splnila podmínku desetiletého věkového rozdílu mezi respondenty.

Respondentů bylo celkem 176, čili každá skupina obsahuje 88 respondentů. Skupiny jsou jak do počtu, tak do složení pohlaví totožné, z důvodu co nejpřesnějších výsledků.

3.3.1 Respondenti 15 let

Výzkum s patnáctiletými respondenty byl prováděn na ZŠ Tupolevova na Praze 9 za pomoci paní učitelky Zuzany Zímové. Zde byl dotazník rozdán do osmých a devátých tříd.

Složení této skupiny je 88 respondentů, z toho 47dívek a 41 chlapců.

3.3.2 Respondenti 25 let

Dotazník pro věkovou skupinu dvaceti pětiletých byl zadán přes internetovou stránku zprostředkovávající vyplnění dotazníků pro takovou skupinu, kterou si sám zadávající stanoví.

V této skupině vyplnilo dotazník také 88 respondentů, z toho 47 dívek a 41 chlapců. Všichni ve věku dvacet pět let a totožné složení jako u první skupiny. Obě skupiny respondentů jsou z hlavního města Prahy, s tím že první skupina konkrétně z Prahy 9 Proseku a druhá je rozmístěná po celé Praze.

3.4 Provedení výzkumu

Provedení výzkumu nezabralo ani jedné skupině více než deset minut času. U první skupiny patnáctiletých se zadával dotazník přímo ve třídě ZŠ Tupolevova na Praze 9 během vyučování osmých a devátých tříd za pomoci paní učitelky Zuzany Zímové. Vyplnění dotazníku zabralo žákům do deseti minut času.

U druhé skupiny dvacet pětiletých respondentů byl dotazník zadáván na webové stránce www.surveymonkey.com. Kde vyplnění dotazníku trvalo kratší dobu a to do pěti minut, celkově sběr 88 dotazníků trval týden.

3.5 Vzor dotazníku

Dotazník pro žáky 8. a 9. tříd (15let)

Dobrý den,

prosím o vyplnění anonymního dotazníku k mé bakalářské práci na téma vnímání hip hopové subkultury v České republice.

Děkuji za spolupráci.

Daniela Barnová

studentka HTF UK

- 1) Jsem: a) dívka
 b) chlapec

- 2) Znáte termín hip hop? a) ano
 b) pojem znám, ale moc o tom nevím
 c) neznám (*přejdi k otázce č. 7 a č. 8*)

- 3) Znáte některé české rapové interprety? Pokud ano, uveďte.

- a) ano _____
b) ne

- 4) Navštívil jste někdy nějaký hip hopový koncert?

- a) ano, a rád/a bych znovu
b) ano, ale znovu již nemám zájem
c) ne, ale rád/a bych
d) ne, ani nemám zájem

5) Jak vnímáte graffiti (výtvarný projev na veřejných plochách, nejčastěji pomocí sprejů)?

- a) pozitivně, jako pouliční umění, nezáleží na umístění
- b) pozitivně na legálních plochách, negativně na ilegálních plochách
- c) negativně, jako vandalismus

6) Vnímáte hip hopovou hudbu v současné době jako populární?

- a) ano
- b) nevím
- c) ne

7) Pokud na ulici potkáte člena hip hopové subkultury (volné oblečení, tenisky, čepice s rovným kšiletem), jaký z něj máte pocit:

- a) pozitivní
- b) neutrální
- c) negativní

8) Co se Vám vybaví, pokud se řekne „hip hop“, pokuste se sepsat, co nejvíce Vás napadne.

4. Vyhodnocení Dotazníku

4.1 Otázka č. 1

První otázka byla pouze rozlišovací dle pohlaví. Cílem výzkumu není hodnotit nebo srovnávat vnímání subkultury dle pohlaví avšak je důležité znát složení skupiny.

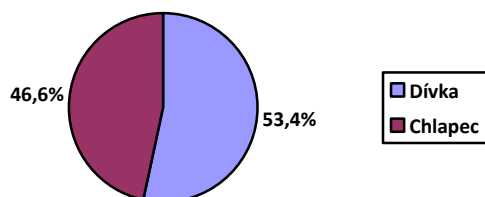
4.1.1 Respondenti 15 let

Respondentů ve věku patnácti let bylo celkem 88 a z toho 47 dívek a 41 chlapců.

Tabulka 1 Složení respondentů ve věku 15 let dle pohlaví

	Počet	%
Dívka	47	53,4%
Chlapec	41	46,6%
Celkem	88	100%

Graf 1 Složení respondentů ve věku 15 let dle pohlaví

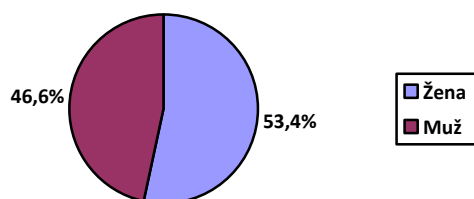
4.1.2 Respondenti 25 let

Respondentů ve věku dvaceti pěti let bylo celkem 88 a z toho 47 žen a 41 mužů.

Tabulka 2 Složení respondentů ve věku 25 let dle pohlaví

	Počet	%
Žena	47	53,4%
Muž	41	46,6%
Celkem	88	100%

Graf 2 Složení respondentů ve věku 25 let dle pohlaví

4.1.3 Srovnání výsledků

Respondentů je celkem 176, z toho 88 respondentů je v každé věkové kategorii. Složení skupin je stejné, obě skupiny mají 47 žen a 41 mužů.

První byl zadáván dotazník v základní škole a poté dle složení skupiny byl zadán druhý dotazník skupině respondentů o deset let starších tak, aby odpovídaly.

4.2 Otázka č. 2

Znáte termín hip hop? a) ano

b) pojem znám, ale moc o tom nevím

c) neznám (*přejdi k otázce č. 7 a č. 8*)

4.2.1 Hypotéza

H1: Obě věkové kategorie znají pojem hip hop.

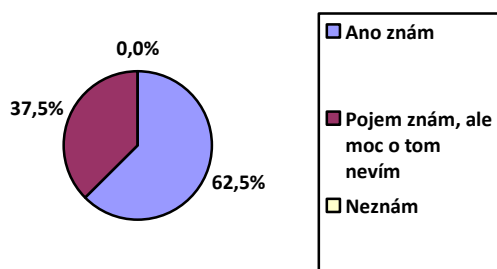
H2 Z důvodu větší popularity v současné době bude mladší skupina vědět o pojmu hip hop více, než skupina starších respondentů.

4.2.2 Respondenti 15 let

Tabulka 3 Znalost pojmu hip hop u respondentů ve věku 15 let

	Počet	%
Ano znám	55	62,5%
Pojem znám, ale moc o tom nevím	33	37,5%
Neznám	0	0

Graf 3 Znalost pojmu hip hop u respondentů ve věku 15 let

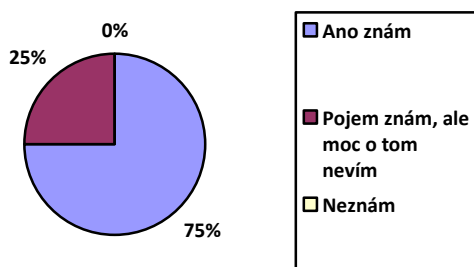
Odpověď, že respondent nezná pojem hip hop, se u kategorie 15 let neobjevila. Nejvíce respondentů odpovědělo, že pojem zná, a to 62,5 %. Pojem zná, avšak toho o něm více neví 37,5% respondentů ve věku 15 let.

4.2.3 Respondenti 25 let

Tabulka 4 Znalost pojmu hip hop u respondentů ve věku 25 let

	Počet	%
Ano znám	66	75%
Pojem znám, ale moc o tom nevím	22	25%
Neznám	0	0

Graf 4 Znalost pojmu hip hop u respondentů ve věku 25 let

4.2.4 Srovnání výsledků

Hypotéza, že obě věkové kategorie, budou znát, pojem hip hop se potvrdila, vzhledem k tomu, že ani jeden respondent neodpověděl, že by pojem neznal.

Druhá hypotéza, že mladší generace bude znát pojem, vzhledem k popularitě hip hopu, se nepotvrdila. Naopak starší generace respondentů v 75% odpověděla, že termín zná, na rozdíl od 62,5% mladších respondentů.

4.3 Otázka č. 3

Znáte některé české rapové interprety? Pokud ano, uveďte.

a) ano _____

b) ne

4.3.1 Hypotézy

H1: Více než 50% respondentů zná nějakého rapového interpreta.

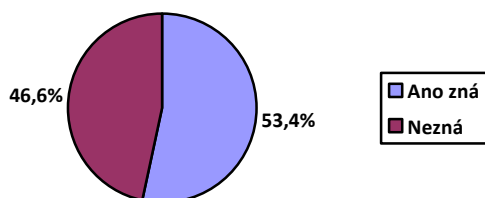
H2: Mladší generace, z důvodu větší popularity v současné době, uvede více rapových interpretů, nežli generace starší.

4.3.2 Respondenti 15 let

Tabulka 5 Znalost rapových interpretů u respondentů ve věku 15 let

	Počet	%
Ano zná	47	53,4%
Nezná	41	46,6%

Graf 5 Znalost rapových interpretů u respondentů ve věku 15 let

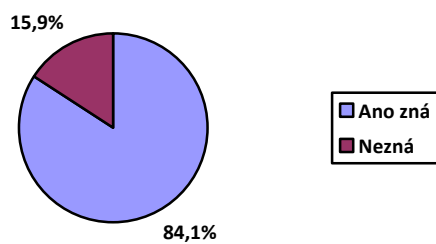
U patnáctiletých respondentů odpovědělo 53,4%, že zná nějakého rapového interpreta a také ho uvedli.

4.3.3 Respondenti 25 let

Tabulka 6 Znalost rapových interpretů u respondentů ve věku 25 let

	Počet	%
Ano zná	74	84,1%
Nezná	14	15,9%

Graf 6 Znalost rapových interpretů u respondentů ve věku 25 let

U respondentů ve věku 25 let zná a také uvedli nějakého rapového interpreta 84,1%. Pouze 15,9 respondentů neuvedlo žádného interpreta.

4.3.4 Srovnání výsledků

Hypotéza, že více než 50% respondentů zná nějakého rapového interpreta, se potvrdila. U mladší generace sice těsně 53,4%, avšak u starší generace uvedlo minimálně jednoho rapového interpreta 84,1% respondentů.

Druhá hypotéza se nepotvrdila, mladší generace neuvedla více rapových interpretů, i celková znalost interpretů byla u mladší generace nižší. Starší generace 84,1% respondentů uvedlo celkem 55 různých rapových interpretů, u mladší generace uvedlo rapového interpreta pouze 53,4 % a to celkem 37 různých interpretů.

Četnost odpovědí nalezneme v následující tabulce. V tabulce jsou zaneseny všechny odpovědi u obou skupin respondentů, kde byla četnost odpovědí vyšší než pětkrát.

Tabulka 7 Rapová interpreti

	Kategorie 15 let	Kategorie 25 let
Ektor	15x	12x
Ben Cristovao	13x	5x
Blakkwood	11x	0
Řezník	8x	7x
Johny Machette	6x	1x
Pil C	5x	1x
Marpo	5x	23x
Milion +	5x	0
PSH (včetně odpovědí Orion a Wladimír 518)	0	55x
SuperCrooo (včetně odpovědí Hugo Toxxx a James Cole)	0	26x
Indy a Wich	2x	25x
Kato (včetně odpovědí Chaozz a Prago Unio)	0	12x
Paulie Garand	2x	10x
Lipo	0	6x

Nejvíce byla v dotazníku skloňovaná skupina PSH, skupina Peneři strýčka homeboye v seskupení Wladimír 518 a Orion. Avšak je velmi zajímavé, že o PSH psali pouze respondenti ve věku 25 let, mladší respondenti neuvedli PSH ani jednou, ačkoliv je tato skupina na české scéně již 20 let a doteď vydává nové skladby, které hrají v komerčních rádiích i televizích a celoročně koncertují ve vždy vyprodaných klubech nebo na festivalech.

Podobně je na tom uskupení Supercrooo, ve složení Hugo Toxxx a James Cole, kteří také stále koncertují, avšak ačkoliv mají svou fanouškovskou základnu, jejich skladby se hlavně z důvodu vulgarity nedostávají do komerčních rádií a televizí. Na tuto skupinu si také vzpomněli pouze respondenti ve věku 25 let, přestože i díky nim vypadá dnešní rap tak, jak vypadá a i když stále vyprodávají všechny své koncerty, které mají v podstatě každý týden, v letních měsících mohou koncertovat i čtyřikrát týdně jak v klubech, tak venkovních akcích a festivalech. Spousta lidí v hip hopové subkultuře je spolu s Orionem a Wladimírem považují za otce českého rapu, proto je pro mě překvapením, že ani jeden respondent ve věku 15 let neuvedl žádné z těchto jmen. Je pravdou, že tito interpreti necílí svou tvorbu pro mladou generaci a v podstatě se nesnaží tak zalíbit jako jiní komerční interpreti. Přece jen mají již své místo v hip hopové scéně vydobyté.

Dalšími jmény, která v dotazníku zazněla, byly, Marpo, Ektor a Ben Cristovao. Každý je na scéně jinak dlouho, každý se snaží svou hudbu stavět na jiných věcech, ale znají je obě skupiny respondentů a vzhledem k jejich skladbám, které mají na internetové stránce youtube vždy po vydání během pár dnů milionová zhlédnutí, avšak stejně jako předešní interpreti, se není čemu divit, že jsou oběma skupinám známí a hrají se jak v rádiích, tak v televizi.

4.4 Otázka č. 4

Navštívil jste někdy nějaký hip hopový koncert?

- a) ano, a rád/a bych znovu
- b) ano, ale znovu již nemám zájem
- c) ne, ale rád/a bych
- d) ne, ani nemám zájem

4.4.1 Hypotézy

H1: Předpokládám, že více respondentů ve věku 25 let navštívilo hip hopový koncert, než respondentů ve věku 15 let.

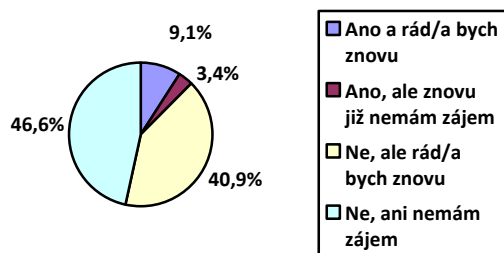
H2: Respondenti, kteří rapový koncert někdy navštívili, si budou chtít zážitek spíše zopakovat, nežli nikoli.

4.4.2 Respondenti 15 let

Tabulka 8 Návštěva hip hopového koncertu respondenty ve věku 15 let

	Počet	%
Ano a rád/a bych znovu	8	9,1%
Ano, ale znovu již nemám zájem	3	3,4%
Ne, ale rád/a bych	36	40,9%
Ne, ani nemám zájem	41	46,6%

Graf 7 Návštěva hip hopového koncertu respondenty ve věku 15 let

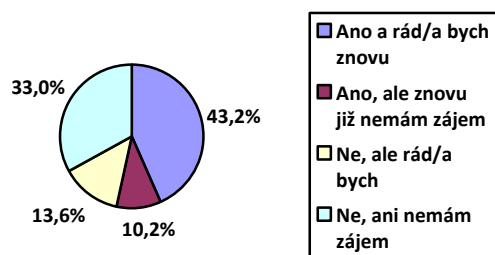
Z respondentů ve věku patnácti let se jich zúčastnilo hip hopového koncertu 11, z toho 8 by si ho rádi někdy zopakovali a 3 nikoli. Z ostatních 77 respondentů by se 36 rádo v budoucnu zúčastnilo koncertu, ale 41 nemá ani zájem.

4.4.3 Respondenti 25 let

Tabulka 9 Návštěva hip hopového koncertu respondenty ve věku 25 let

	Počet	%
Ano a rád/a bych znovu	38	43,2%
Ano, ale znovu již nemám zájem	9	10,2%
Ne, ale rád/a bych	12	13,6%
Ne, ani nemám zájem	29	33%

Graf 8 Návštěva hip hopového koncertu respondenty ve věku 25 let

U respondentů ve věku 25 let se potvrdilo, že ti, kteří někdy koncert někdy navštívili, by ho navštívili rádi znovu.

Z těch, kteří ho nikdy nenavštívili, se vyjádřilo více, že nemají zájem, než že by ho navštívili, dá se pouze dedukovat, z jakého důvodu se takto rozhodli, zda mají reálný důvod, nebo zde hrají svou roli různé stereotypy kolující o této subkultuře.

4.4.4 Srovnání výsledků

Hypotéza, že více starších respondentů se zúčastnilo koncertu nežli těch mladších, se potvrdila a to 43,2% ku 9,1%. Druhá hypotéza se potvrdila taktéž, jelikož těch, co by si koncert zopakovali, bylo opravdu více, nežli těch, kteří již ne.

4.5 Otázka č. 5

Jak vnímáte graffiti (výtvarný projev na veřejných plochách, nejčastěji pomocí sprejů)?

- a) pozitivně, jako pouliční umění, nezáleží na umístění
- b) pozitivně na legálních plochách, negativně na ilegálních plochách
- c) negativně, jako vandalismus

4.5.1 Hypotézy

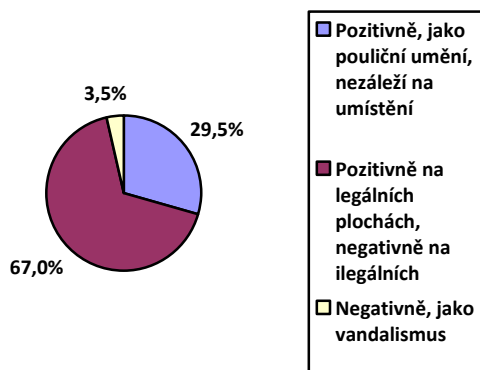
H1: Předpokládám, že u mladší generace bude vnímání graffiti pozitivnější, nežli u starší.

4.5.2 Respondenti 15 let

Tabulka 10 Vnímání graffiti u respondentů ve věku 15 let

	Počet	%
Pozitivně, jako pouliční umění, nezáleží na umístění	26	29,5
Pozitivně na legálních plochách, negativně na ilegálních plochách	59	67%
Negativně, jako vandalismus	3	3,5%

Graf 9 Vnímání graffiti u respondentů ve věku 15 let

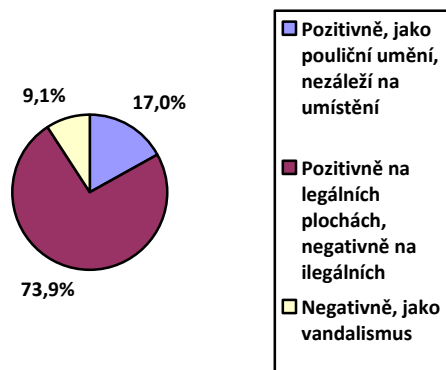
U generace patnáctiletých převládá názor, že graffiti je pozitivní úkaz pokud se však objevuje na legálních plochách, avšak pokud ne, je graffiti vnímáno negativně. Pozitivně bez ohledu na umístění vnímá graffiti 29,5% patnáctiletých respondentů, což je oproti negativnímu názoru 3,5% opravdu velký rozdíl.

4.5.3 Respondenti 25 let

Tabulka 11 Vnímání graffiti u respondentů ve věku 25 let

	Počet	%
Pozitivně, jako pouliční umění, nezáleží na umístění	15	17%
Pozitivně na legálních plochách, negativně na ilegálních plochách	65	73,9%
Negativně, jako vandalismus	8	9,1%

Graf 10 Vnímání graffiti u respondentů ve věku 25 let

Starší generace nejčastěji hodnotí graffiti pozitivně na legálních, ale negativně na nelegálních plochách, a to 73,9% respondentů. Ostatní respondenti hodnotí graffiti bez ohledu na jejich umístění v 17% pozitivně a v 9,1% negativně.

4.5.4 Srovnání výsledků

U obou generací můžeme vidět, že graffiti hodnotí hlavně dle toho, zda se nachází na legálních, nebo nelegálních plochách.

Bez ohledu na umístění vnímá pouze negativně graffiti 3,5% patnáctiletých a 9,1% dvaceti pětiletých. Pozitivně ho vnímá 29,5% patnáctiletých a 17% dvaceti pětiletých respondentů, což potvrzuje hypotézu, že mladší generace bude vnímat graffiti pozitivněji nežli generace starší.

4.6 Otázka č. 6

Vnímáte hip hopovou hudbu v současné době jako populární?

- a) ano
- b) nevím
- c) ne

4.6.1 Hypotézy

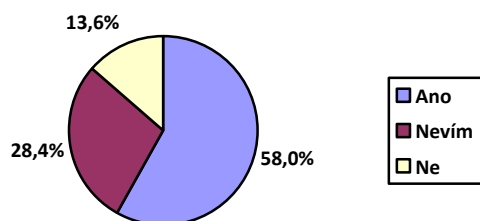
H1: Obě věkové kategorie budou vnímat hip hopovou hudbu v současné době jako populární.

4.6.2 Respondenti 15 let

Tabulka 12 Popularita hip hopu u respondentů ve věku 15 let

	Počet	%
Ano	51	58%
Nevím	25	28,4%
Ne	12	13,6%

Graf 11 Popularita hip hopu u respondentů ve věku 15 let

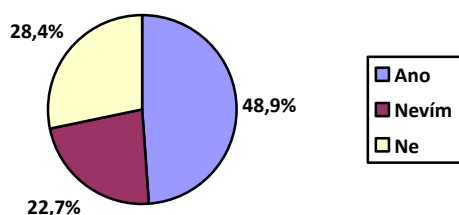
Respondenti ve věku 15 let vnímají v 58% hip hopovou hudbu v současné době jako populární, naopak nepopulární ji vnímá 13,6%.

4.6.3 Respondenti 25 let

Tabulka 13 Popularita hip hopu u respondentů ve věku 25 let

	Počet	%
Ano	43	48,9%
Nevím	20	22,7%
Ne	25	28,4%

Graf 12 Popularita hip hopu u respondentů ve věku 25 let

Hip hopovou hudbu vnímá jako populární 48,9% respondentů ve věku dvacet pět let, naopak nepopulární ji vnímá 28,4%.

4.6.4 Srovnání výsledků

Hypotéza, že obě věkové kategorie vnímají hip hopovou hudbu jako populární se částečně potvrdila, u mladší generace v celých 58% a u starší v 48,9%. Důvod může být například, pronikání této hudby do komerční sféry, kdy se rapové písničky často objevují v televizních pořadech, reklamách, nebo hrají v rádiích. Dalším důvodem mohou být například venkovní akce a festivaly konající se na území Prahy, často zdarma, které se nezaměřují pouze na členy subkultury, tudíž jsou přístupné všem a hudba se tak více dostane mezi lidi.

Populárněji hip hop vnímá generace mladší, a to o 10% respondentů, než generace o deset let starší, což může být například následek toho, že mladší generace tráví více času právě u médií, která hip hop propagují.

4.7 Otázka č. 7

Pokud na ulici potkáte člena hip hopové subkultury (volné oblečení, tenisky, čepice s rovným kšiletem), jaký z něj máte pocit:

- a) pozitivní
- b) neutrální
- c) negativní

4.7.1 Hypotézy

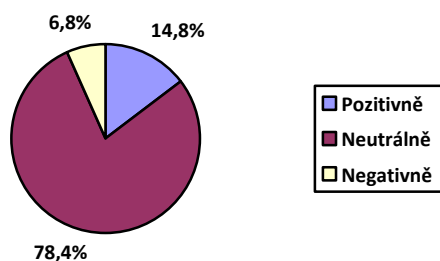
H1: Starší generace bude při náhodném setkání brát členy hip hopové subkultury více negativně nežli generace mladší.

4.7.2 Respondenti 15 let

Tabulka 14 Vnímání členů hip hopové subkultury u respondentů ve věku 15 let

	Počet	%
Pozitivně	13	14,8%
Neutrálně	69	78,4%
Negativně	6	6,8%

Graf 13 Vnímání členů hip hopové subkultury u respondentů ve věku 15 let

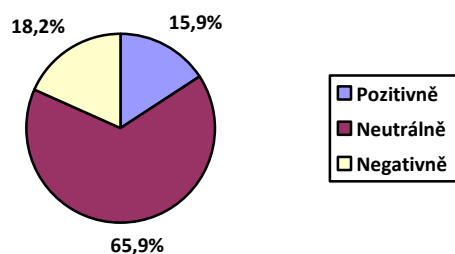
V tabulce i grafu můžeme vidět, že respondenti ve věku patnácti let, pokud potkají člena hip hopové subkultury, tak ho vnímají většinou neutrálně, a to v 78,4%. Zbytek respondentů vnímá tyto členy ze 6,8% negativně a zbytek 14,8% pozitivně.

4.7.3 Respondenti 25 let

Tabulka 15 Vnímání členů hip hopové subkultury u respondentů ve věku 25 let

	Počet	%
Pozitivně	14	15,9%
Neutrálně	58	65,9%
Negativně	16	18,2%

Graf 14 Vnímání členů hip hopové subkultury u respondentů ve věku 25 let

Respondenti ve věku 25 let ve většině, a to 58,9% vnímají neutrálně pokud potkají člena hip hopové subkultury, dalších 15,9% vnímá setkání pozitivně ale o něco více respondentů, 18,2% by takové setkání vnímalo spíše negativně.

4.7.4 Srovnání výsledků

Hypotéza zněla, že, negativněji bude setkání s členem hip hopové subkultury vnímat starší generace, oproti té mladší. Při sestavování této hypotézy jsem se opírala o zkušenosti, že spíše mladší generace patnáctiletých respondentů má potřebu se odlišovat a tak bude k odlišnostem v oblékání přistupovat tolerantněji.

Hypotéza se potvrdila, ačkoli nejde o výrazný rozdíl. Obě věkové skupiny vnímají setkání s členem subkultury spíše neutrálně, co se týče negativního pohledu na tyto členy, opravdu větší procento, a to 18,2% oproti 6,8% odpovědělo negativně starších respondentů.

Důvodem může být také to, že oblečení dříve charakteristické právě pro členy hip hopové subkultury se dnes stává pro mladou generaci mainstreamem. Konkrétně například tenisky nebo baseballové čepice. I z tohoto důvodu nemá mladý člověk vnímat člena této subkultury obzvlášť negativně, hlavně podle oblečení, jelikož ho zaprvé často ani nepozná a za druhé může mít na sobě podobné oblečení, aniž by k subkultuře patřil.

4.8 Otázka č. 8

Co se Vám vybaví, pokud se řekne „hip hop“, pokuste se sepsat, co nejvíce Vás napadne.

4.8.1 Hypotézy

H1: Mladší generace vypíše o hip hopové subkultuře více různých pojmů z důvodu vyšší popularity v současné době, nežli generace starší.

4.8.2 Respondenti 15 let

Tabulka 16 Pojem hip hop a respondenti ve věku 15 let

	Četnost	%
Tanec	47x	53,4%
Hudba	30x	34%
Oblečení	23x	26,1%
Subkultura	4x	4,5%
Atmosféra	4x	4,5%
USA	3x	3,4%

Mezi nejčtenější odpovědi respondentů ve věku patnácti let patřil tanec, zazněly i pojmy jako battle, breakdance či pouze skákání do rytmu. Tanec si vybaví celkem 53,4% dotázaných respondentů, pokud slyší pojem hip hop.

Hudbu, muziku nebo rap si vybaví 34%. 26,1% respondentů si vybaví volné oblečení a k tomu patřící tenisky, baseballové čepice s rovným kšiletem nebo řetězy a krku.

Pojem subkultura, kultura, komunita nebo skupina lidí se vybaví 4,5% respondentů, stejně tak, jako uvolněná či pohodová atmosféra.

Do kategorie USA zařazují pojmy američtí rapeři jako například Eminem či 50cent, nebo gangsteři, kteří se vybaví při zaslechnutí pojmu hip hop 3,4% respondentů.

Vybrané odpovědi:

„Tanec, kdy můžeme vyjádřit svým tělem, co cítíme hudbou, pouliční tanec, tanec, kde nejsou žádné zábrany“

„Skákání v tanečním rytmu s doprovodem hudby.“

„Mě napadne tanec, volné oblečení a USA“

„Nějaký styl, který ses líbí nějakým lidem a nějakým ne. Pro mě je takový neutrální, občas si nějakou hudbu poslechnu. Je to styl, který je teď populární.“

„Povolný tanec, který se vyjadřuje skrz sebe (člověka). Sama hip hop tančím a tohle mi říká hodně. Pouliční tanec, který vypadá skvěle na každém. Také se mi vybaví taneční battly, jamy, soutěže na kterých je skvělá a přátelská atmosféra. Pomocí tance se hledají nejlepší přátelé a vlastní komunita“

„Tanec, samostatná subkultura objektivně se zajímající o hudbu, tanec a jejich styl oblečení.“

„Rap, tepláky, tanec na moderní hudbu, snapbacky (kšiltovky s širokým kšilem), kotníkové tenisky.“

4.8.3 Respondenti 25 let

Tabulka 17 Pojem hip hop a respondenti ve věku 25 let

	Četnost	%
Hudba	43x	48,8%
Oblečení	35x	39,7%
USA	28x	31,8%
Drogy	18x	20,4%
Životní styl	16x	18,1%
Vyjadřování názorů, emocí	16x	18,1%
Tanec	11x	12,5%
Atmosféra	9x	10,2%
Vulgarismy	9x	10,2%
Subkutura	8x	9%
Mládež	7x	7,9%

U respondentů ve věku 25 let se objevuje nejčastěji hudba, a to u 48,8% dotazníků. Dále se respondentům vybaví volné oblečení, kšiltovky, tenisky a zlaté řetězy v 39,7%.

31,8% respondentů si při zaslechnutí pojmu hip hop vybaví USA, někomu se vybaví konkrétně Bronx, nebo afroameričané, čili historie a původ této subkultury. Drogy zmínilo 20,4% respondentů a to hlavně marihuanu. Specifický životní styl subkultury zmínilo 18,1% respondentů. O vyjadřování názorů a emocí prostřednictvím textů hip hopových skladeb se zmínilo také 18,11% dotazovaných. Tanec se vybavil 12,5%. Pohodová atmosféra se vybavila

10,2% respondentů. Vulgarismy spojené s hip hopovou hudební produkcí zmínilo 10,2% dotazovaných.

Pojmy subkultura a mládež napadli 9% a 7,9% respondentů.

Vybrané odpovědi:

„Svoboda všeho co člověk dělá. Boj proti špatnému systému a proti nenávisti“

„Hudba, Subkultura, afroameričani, bronx, gang, projev názoru bez hranic. V dnešní době úplatný. Tok myšlenek formulovaný do textu, ve kterém může někdo najít podobné pocity, sounáležení, pochopení. Naopak i znechucení, agresí. Freestyle battle. Hraní si s textem. Slovní klíčky, rým. Smysl. Dehonestace. Beatbox. Wu-tang.“

„Subkultura, která je už spoustu let mrtvá, protože jí vytěžili marketéři a v rapových textech nelze jasně identifikovat rozměr dané subkultury. Zároveň děti, které tyto vystoupení navštěvují nelze považovat za příslušníky nějaké subkultury. Žijeme v době post subkulturní, subkultury už skoro neexistují, a mezi mládeží zvláště.“

„Volný styl oblékání, hudba, rap, tanec (hip hop, street dance, breakdance), hip hop kempy, koncerty, trochu umění - projev pocitů hudbou, slovy, sdělení něčeho ostatním.“

„Bronx, černoši, beatbox, specifický texty o drogách, sexu atd., Specifický oblečení - volný oblečení a kšiltovka, graffiti, Hip Hop kemp.“

„Volné oblečení, kšiltovky, recitace, vyjadřování názorů, životní styl.“

4.8.4 Srovnání výsledků

Hypotéza zněla, že mladší generace vypíše více různých pojmů, které se jí vybaví, pokud se řekne hip hop, avšak pravda je jiná. Naopak právě starší generace se nohem více rozepsala a více mluvila o atmosféře a životním stylu, na rozdíl od mladší generace, která zmiňovala spíše stále dokola pouze tanec, hudbu či styl oblékání.

Roli zde může hrát větší slovní zásoba starší generace, ale spíše si myslím, že ačkoliv se zdá hip hopová subkultura populárnější než kdy dříve, mladí lidé o ni mnoho nevědí i když hip hopovou hudbu poslouchají, na rozdíl od starších, kteří ji znají, ačkoliv ji nikdy nemuseli ani poslouchat.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala městskou subkulturou mládeže, subkulturou hip hop. Cílem mé práce bylo, pomocí dotazníkového šetření, porovnat vnímání hip hopové subkultury u dvou věkových skupin mladých lidí s desetiletým věkovým rozdílem.

Práce je členěna do teoretické a praktické části. V teoretické části se můžeme seznámit se všemi pojmy kolem subkultur, jako je subkultura mládeže, městská subkultura či postsubkultura, a hip hopu včetně jeho elementů jako je rap, graffiti, Djing, breakdance, a také vznikem hip hopu a životním stylem členů této subkultury.

V praktické části nalezneme dotazníkové šetření zaměřující se právě na vnímání subkultury a jejích členů. U každé dotazníkové otázky nalezneme hypotézu a poté výsledky včetně porovnání obou skupin, vždy přehledně v tabulce a s grafem. Některé hypotézy se potvrdily, jiné vyvrátili, což pro mě bylo překvapivé, ale více mi to přiblížilo situaci kolem subkultury.

Co se týče hip hopové subkultury, potvrdila se má domněnka, že tento pojem bude znát opravdu každý respondent, ačkoliv nemusí znát nic o jejím vzniku, nebo současném dění, tak tento pojem je již opravdu všeobecně známý.

Závěrečné srovnání vnímání hip hopové subkultury mezi dvěma věkovými skupinami ve věku patnáct a dvacet pět let, zní tak, že generace mladší vnímá hip hop jako takový více populárním nežli generace starší, v současné době. Ačkoliv jiné odpovědi ukazují, že spíše starší generace, i když hip hop dříve nebyl tak populární, toho o této subkultuře ví mnohem více. Zná více interpretů, nejen těch dnes populárních, kteří jsou dnes a denně hráni v komerčních rádiích, či televizích, ale i těch, kteří stáli při vzniku hip hopu v České republice. Také si starší generace dokáže vybavit mnohem více pojmů kolem této subkultury, nejen specifickou hudbu, tanec a oblékání, ale také vyjadřování názorů a emocí, pojmy spojené se vznikem subkultury v zahraničí, atmosféru, životní styl členů, nebo návykové látky, které se s touto subkulturou často pojí. To vše i přesto, že na rozdíl od mladší generace tuto subkulturu tak populární dnes nevnímají, nevnímají ani tak pozitivně jako mladší generace element, patřící k hip hopové subkultuře, graffiti a celkově vnímá členy subkultury více negativně.

Graffiti patřící k hip hopu vnímá mladší generace pozitivněji možná právě z důvodu věku, kdy se tato generace snaží sama odlišit či šokovat. Což může být i důvod pozitivnějšího vnímání členů subkultur, kteří se přece jen odlišují svým oblečením, které však již dnes můžeme také vnímat jako mainstream, jelikož se na hip hopové oblečení již nespecializují jen vybrané značky, ale i značky, které nemají s hip hopen nic společného, potom například baseballové kšiltovky s rovnými kšilty nosí i lidé nepatřící k této subkultuře.

Závěrem bych také ráda zmínila, vzhledem k předchozím argumentům, že o se týče hudby nebo i oblečení, můžeme zde vidět prvky post subkulturní doby. Ačkoliv si každý vybaví hip hopovou hudbu, člena hip hopové subkultury v jeho typickém oblečení, dnes se již rozdíl roztrhává, vzhledem ke komercializaci hip hopu. Každý si může poslouchat hudbu, jakou chce, oblékat se jak chce a zároveň se nemusí cítit být členem dané subkultury, nebo naopak se může cítit být členem více subkultur a z každé si bere to, co mu právě vyhovuje, ať už je to hudba, styl oblékání, vyjadřování, nebo

Mladší generace vnímá tedy hip hopovou subkulturu většinou pozitivně a také populárně, ačkoliv nemá takové znalosti jako generace starší, která i když ne o moc, vnímá subkulturu o něco negativněji a méně populárně.

Avšak většina všech respondentů, která někdy navštívila nějaké hip hopový koncert, by si ráda tuto zkušenost zopakovala, čili negativní komentáře musíme vzhledem k zažitým stereotypům brát s nadhledem.

Zdroje

Název zdroje: Odborná literatura

Počet záznamů: 9

1. 518, Vladimír a Karel VESELÝ. *Kmeny: současné městské subkultury*. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2011. ISBN 978-80-903973-2-3.
2. 518, Vladimír. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. V Praze: BiggBoss, 2016. ISBN 978-80-906019-9-4.
3. JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, c2001. ISBN 8071785350.
4. KOLÁŘOVÁ, Marta a Anna ORAVCOVÁ. *Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Knižnice Sociologické aktuality, sv. 24. ISBN 978-80-7330-194-1.
5. KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0643-9.
6. MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073673680.
7. SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.
8. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.
9. WEISS, Tomáš, ed. *Beaty, bigbeatty, breakbeaty*. Praha: Mat'a, 1998. Nové trendy. ISBN 80-86013-41-3.

Název zdroje: Volný internet

Počet záznamů: 8

10. Breakdance. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Breakdance>
11. DJ Wich: *Biografie* [online]. [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <http://www.djwich.com/biografie/>
12. ERDINGER, Michael. *Protein*: Nejen internetový časopis YMCA v ČR [online]. 2001 [cit. 2017-01-15]. Dostupný z: <http://www.ymca.cz/protein/view.php?cislocclanku=2006011515>
13. Hip hop v Česku. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_v_%C4%8Cesku
14. Hip hop. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hip_hop
15. HRABALÍK, Petr. *Rap a hip hopová kultura* [online]. [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/138-rap-a-hip-hopova-kultura/>
16. Rap. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Rap>
17. Subkultura. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Subkultura>

Seznam tabulek

Tabulka 1 Složení respondentů ve věku 15 let dle pohlaví	31
Tabulka 2 Složení respondentů ve věku 25 let dle pohlaví	32
Tabulka 3 Znalost pojmu hip hop u respondentů ve věku 15 let.....	33
Tabulka 4 Znalost pojmu hip hop u respondentů ve věku 25 let.....	34
Tabulka 5 Znalost rapových interpretů u respondentů ve věku 15 let.....	35
Tabulka 6 Znalost rapových interpretů u respondentů ve věku 25 let.....	36
Tabulka 7 Rapové interpreti	37
Tabulka 8 Návštěva hip hopového koncertu respondenty ve věku 15 let	39
Tabulka 9 Návštěva hip hopového koncertu respondenty ve věku 25 let	40
Tabulka 10 Vnímání graffiti u respondentů ve věku 15 let	42
Tabulka 11 Vnímání graffiti u respondentů ve věku 25 let	43
Tabulka 12 Popularita hip hopu u respondentů ve věku 15 let.....	45
Tabulka 13 Popularita hip hopu u respondentů ve věku 25 let.....	46
Tabulka 14 Vnímání členů hip hopové subkultury u respondentů ve věku 15 let.....	47
Tabulka 15 Vnímání členů hip hopové subkultury u respondentů ve věku 25 let.....	48
Tabulka 16 Pojem hip hop a respondenti ve věku 15 let.....	50
Tabulka 17 Pojem hip hop a respondenti ve věku 25 let.....	52

Seznam grafů

Graf 1 Složení respondentů ve věku 15 let dle pohlaví	31
Graf 2 Složení respondentů ve věku 25 let dle pohlaví	32
Graf 3 Znalost pojmu hip hop u respondentů ve věku 15 let.....	33
Graf 4 Znalost pojmu hip hop u respondentů ve věku 25 let.....	34
Graf 5 Znalost rapových interpretů u respondentů ve věku 15 let.....	35
Graf 6 Znalost rapových interpretů u respondentů ve věku 25 let.....	36
Graf 7 Návštěva hip hopového koncertu respondenty ve věku 15 let	40
Graf 8 Návštěva hip hopového koncertu respondenty ve věku 25 let	41
Graf 9 Vnímání graffiti u respondentů ve věku 15 let.....	42
Graf 10 Vnímání graffiti u respondentů ve věku 25 let.....	43
Graf 11 Popularita hip hopu u respondentů ve věku 15 let	45
Graf 12 Popularita hip hopu u respondentů ve věku 25 let	46
Graf 13 Vnímání členů hip hopové subkultury u respondentů ve věku 15 let	48
Graf 14 Vnímání členů hip hopové subkultury u respondentů ve věku 25 let	48